

Kartlegging av naturmangfold i Sørmarka friluftsområde

Stavanger kommune

Knut Børge Strøm & Toralf Tysse

Kartlegging av naturmangfold i Sørmarka friluftsområde

Stavanger kommune

Ecofact rapport: 407

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Strøm, K.B & Tysse,T. 2014: Kartlegging av naturmangfold i Sørmarka friluftsområde. Ecofact rapport 407.
Nøkkelord:	Biologisk mangfold, rødlistede arter, naturtyper, vilt, fugl.
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-405-3
Oppdragsgiver:	Stavanger kommune
Prosjektleder hos Ecofact:	Knut Børge Strøm
Prosjektmedarbeidere:	Bjarne Oddane, Toralf Tysse, Leif Appelgren
Kvalitetssikret av:	Ole Kristian Larsen
Forside:	Stor, gammel eik. Foto: Knut Børge Strøm.

www.ecofact.no

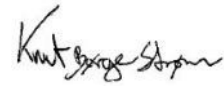
INNHold

1 FORORD	1
2 SAMMENDRAG	2
3 INNLEDNING	3
4 PLANOMRÅDET	3
5 MATERIAL OG METODE	4
5.1 VURDERING AV VERDI	4
5.2 DATAGRUNNLAG	5
6 RESULTAT	5
6.1 NATURGRUNNLAGET	5
6.2 EKSISTERENDE KUNNSKAP	7
6.3 RØDLISTEARTER	7
6.3.1 Lav	8
6.3.2 Karplanter	8
6.3.3 Fugler	9
6.3.4 Amfibier	9
6.4 RØDLISTELOKALITET	10
6.4.1 Lokaltet 1	10
6.4.2 Lokaltet 2	13
6.4.3 Lokaltet 3	15
6.4.4 Lokaltet 4	17
6.4.5 Lokaltet 5-6	19
6.5 NATURTYPER	23
6.5.1 Oversiktlig beskrivelse av planområdet	23
6.5.2 Naturtypelokaliteter	23
6.6 SPESIELLE OMRÅDER SOM IKKE OPPFYLLER KRAVENE TIL VIKTIGE NATURTYPER	41
6.7 FLORA	48
6.7.1 Karplanter	48
6.7.2 Lav	48
6.7.3 Moser	49
6.8 VILT	49
6.8.1 Fugl	49
6.8.2 Pattedyr	50
6.8.3 Amfibier og reptiler	50
6.8.4 Viktige funksjonsområder for vilt	50
7 VURDERINGER OG EFFEKTER	59
8 AVBØTENDE OG KOMPENSERANDE TILTAK	60
9 LITTERATUR	61
9.1 SKRIFTLIGE KILDER	61
9.2 NETTBASERTE KILDER	61

1 FORORD

Stavanger kommune ønsker å få gjennomført en biologisk kartlegging av Sørmarka friluftsområde i Stavanger. En stedfesting av biologiske verdier i Sørmarka vil være med å danne grunnlag for videre planarbeid i området. Ecofact har fått i oppdrag å gjennomføre og sammenfatte eksisterende kunnskap, samt fremskaffe ny kunnskap gjennom nykartlegging av planområdet. Kontaktperson hos Stavanger kommune har vært Aina Hovden Lunde. Utøvende representanter hos Ecofact har vært Knut Børge Strøm, Leif Appelgren, Bjarne Oddane og Toralf Tysse.

25. november 2014

Knut Børge Strøm

2 SAMMENDRAG

Beskrivelse av oppdraget

I forbindelse med områderegulering for en framtidig utvikling av Sørmarka friluftsområde i Stavanger kommune, har Ecofact gjennomført en kartlegging av naturmangfold i planområdet. Utredningen inngår som en av flere delutredninger som skal ligge til grunn for en områdeplan.

Datagrunnlag

Befaringer foretatt mellom 10.mai og medio september 2014 av Knut Børge Strøm, Bjarne Oddane, Leif Appelgren og Toralf Tysse. Innhenting av data fra tilgjengelige databaser samt fra Fylkesmannens miljøvernavdeling og Stavanger kommune.

Biologiske verdier

Det er registrert i alt 21 rødlistede arter i planområdet. 15 av disse er fuglearter, hvorav de fleste registreringer er gamle eller tilfeldige observasjoner av fugler som ikke er konstatert hekkende. 3 rødlistede fugler er jevnlig hekkende i planområdet. Vipe (NT), storspove (NT) og stær (NT). Av øvrige seks rødlistearter er 4 kontinuerlige i planområdet, disse artene er grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN), liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU), ask (NT) og småsalamander (NT). Solblom (VU) og *Strangospora ochrophora* (VU) er tidligere registrert i planområdet, men ble ikke gjenfunnet ved befaring i 2014.

Åtte viktige naturtypeområder i henhold til DN's håndbok 13 er registrert i planområdet. I tillegg er det registrert fire områder som er vurdert som verdifullt for lokalmiljøet, men som ikke kvalifiserer som naturtypelokalitet.

Av viktige funksjonsområder for vilt er det avgrenset 6 områder, hvor fire knyttes til hekkeområder for fugl og to som yngleområde for småsalamander (NT).

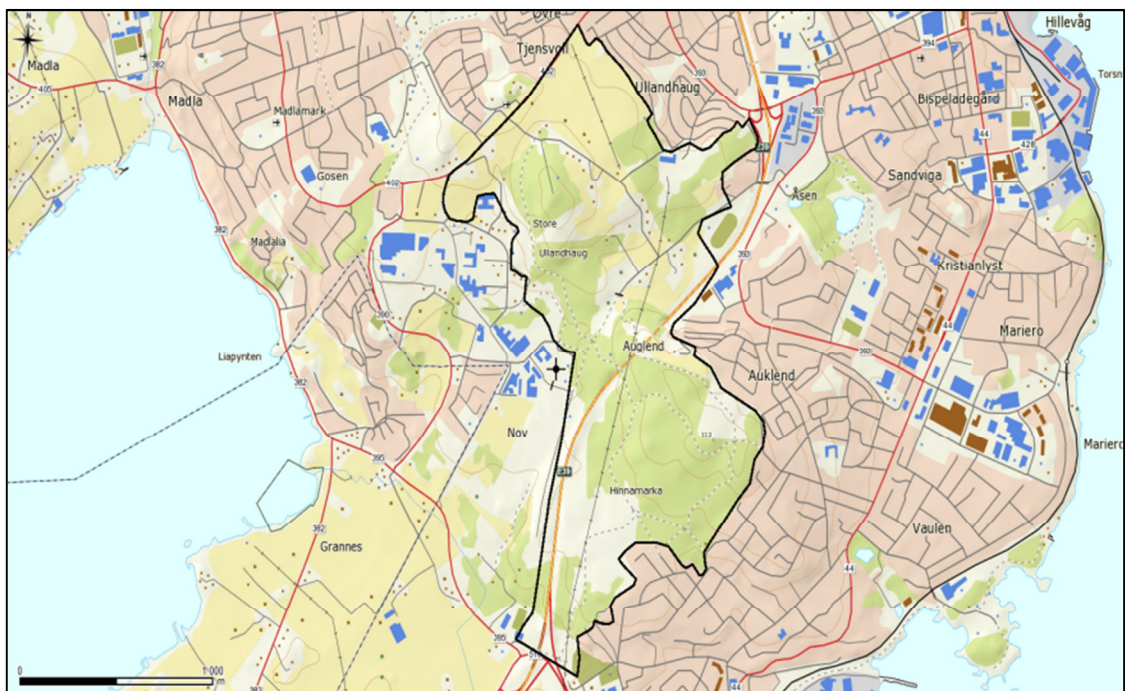
3 INNLEDNING

I forbindelse med områderegulering for en framtidig utvikling av Sørmarka friluftsområde i Stavanger kommune, har Ecofact gjennomført en kartlegging av naturmangfold i plan- og influensområdet. Utredningen inngår som en av flere delutredninger som skal ligge til grunn for en områdeplan.

4 PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter totalt 2,2 km² og ligger i sin helhet i Stavanger kommune. Sørmarka friluftsområde utgjør områdets areal. Det avgrenses grovt sett av Ullandhaugveien og Mor Åses vei i nord, Stavanger universitetsområde i vest, Hinna/Auklend boligområde i øst og Madlaveien i sør.

Planområdet er stort og kupert. Flere terrengetopper på 100-130 moh er vanlig. Laveste punkt ligger på rundt 20 moh. Differansen i høydekoter gir Sørmarka et variert topografisk preg. Landskapet fremstår i dag som variert med skogområder omvekslende med jordbruksmark. Jordbruksmarken består av både dyrket mark og beitemark. Planområdet deles i to av E39 og Auglendstunnelen. Foruten Ullandhaugtårnet og enkelte bolighus i nord, kan planområdet sies å ha lite bebyggelse. Lengst sør er det en rideskole.

Figur 1. Planområdet, markert med svart linje.

5 MATERIAL OG METODE

Formålet med denne utredningen er å kartlegge viktige forekomster av naturmangfold i planområdet. Kartlegging av naturtyper og vilt er gjort i henhold til DN's håndbøker 11 (DN 2000) og 13 (DN 2007). Det er også gjort en verdisetting av registrerte forekomster.

Hele planområdet ble gjennomgått i løpet av våren og sommeren for å kartlegge naturtyper, flora og andre artsforekomster. Dette arbeidet ble utført av Knut Børge Strøm, Leif Appelgren, Toralf Tysse og Bjarne Oddane.

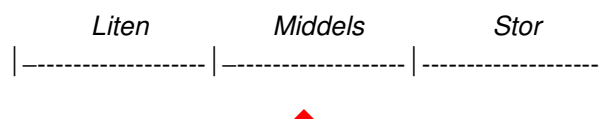
Kartlegging av fugl ble gjort av Toralf Tysse. Formålet med kartleggingen av fugler var å identifisere de arter som er knyttet til området i hekketiden, og identifisere viktige funksjonsområder for arter og artsgrupper.

Den 28.6.2014, mellom kl. 05.00 og 11.10, ble det gjennomført registrering av fugler innenfor planområdet. Alle observasjoner av fugler ble kartfestet, og det ble skilt mellom territoriehevdende (les syngende) fugler og annen aktivitet. Kartleggingen ble gjennomført noe seint i hekkesesongen, og er følgelig ikke helt representativ for alle fuglegrupper som er knyttet til området. Dette gjelder f.eks. tidlige hekkefugler som troster og meiser, som på dette tidspunktet i stor grad har utfløyne unger. Sangaktiviteten var generelt noe laber for flere arter, noe som har sammenheng med at mange var opptatt med unger. De mest aktive sangfuglene var trekkfugler som er seint ankomne til området, arter som løvsanger og munk. Oppsummert vil derfor ikke denne takseringen gi et helt representativt bilde av fuglelivet i hekkeperioden. Det er derfor til en viss grad supplert med annen tilgjengelig og oppdatert informasjon fra området.

5.1 Vurdering av verdi

Verdien blir fastsatt langs en glidende skala som spenner fra liten verdi til stor verdi, basert på den relative betydningen av området for gjeldende tema (figur 2).

Ulike tema har ulike kriterier for verdisetting.

Figur 2. Skala for verdi.

Kriterier for verdisetting fremgår av tabell 1 nedenfor.

Tabell 1. Verdivurderinger med metodikk iht. vegvesenets håndbok 140 (til dels tilpasset etter Korbøl m.fl. 2009). Verdisetting av rødlistede naturtyper er tilpasset verdisseting for rødlistede arter.

Kilde	Stor verdi	Middels verdi	Liten verdi
Naturtyper www.naturbasen.no DN-Håndbok 13: Kartlegging av naturtyper DN-Håndbok 11: Viltkartlegging DN-Håndbok 15: Kartlegging av ferskvannslokaliteter	Naturtyper som er vurdert til svært viktige (verdi A) Svært viktige viltområder (vektall 4-5) Ferskvannslokalitet som er vurdert som svært viktig (verdi A)	Naturtyper som er vurdert til viktige (verdi B) Viktige viltområder (vektall 2-3) Ferskvannslokalitet som er vurdert som viktig (verdi B)	Andre områder
Rødlistede arter Norsk Rødliste for arter 2010 (www.artsdatabanken.no) www.naturbasen.no	Viktige områder for: Arter i kategoriene "kritisk truet" og "sterkt truet" Arter på Bern-liste II Arter på Bonn-liste I	Viktige områder for: Arter i kategoriene "sårbar", "nær truet" eller "datamangel" Arter som står på den regionale rødlisten	Andre områder
Rødlistede naturtyper Norsk rødliste for naturtyper 2011 (Lindgaard og Henriksen, 2011)	Naturtyper i kategoriene: Kritisk truet (CR) og sterkt truet (EN)	Naturtyper i kategoriene: Sårbar (VU), nær truet (NT) eller datamangel (DD)	
Truete vegetasjonstyper Fremstad & Moen 2001	Områder med vegetasjonstyper i kategoriene "akutt truet" og "sterkt truet"	Områder med vegetasjonstyper i kategoriene "noe truet" og "hensynskrevende"	Andre områder
Lovstatus Ulike verneplanarbeider, spesielt vassdragsvern.	Områder vernet eller foreslått vernet	Områder som er vurdert, men ikke vernet etter naturvernloven, og som kan ha regional verdi. Lokale verneområder (pbl.)	Områder som er vurdert, men ikke vernet etter naturvernloven, og som er funnet å ha kun lokal verdi.

5.2 Datagrunnlag

Feltkartlegging i området er gjennomført av Knut Børge Strøm, Leif Appelgren, Bjarne Oddane og Toralf Tysse ved flere besøk hovedsakelig i perioden juli 2014 til medio september 2014.

Feltarbeidet er supplert med innsamling av eksisterende opplysninger fra offentlige databaser (Naturbase, Artsdatabanken), Fylkesmannens miljøvernnavdeling, kommunen og lokalkjente personer

6 RESULTAT

6.1 Naturgrunnlaget

Planområdet representerer et kupert skog-kulturlandskap med hyppige vekslinger mellom skog, dyrket mark og beitemark. Naturmiljøet er dominert av plantet barskog. Åpne areal omfattes i stor grad av gjødslete beitemarker, hogstfelt og høyspentlinjer. Små restareal av verdifulle naturområder finnes tilknyttet eldre kontinuitesskog, lite

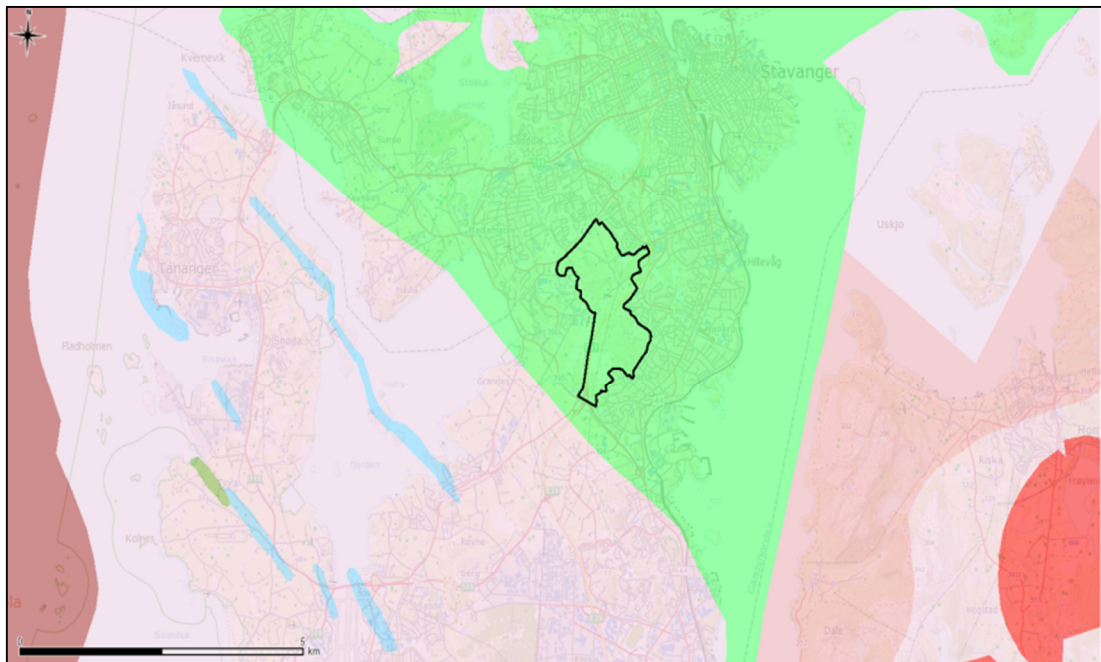
gjødslet beitemark og vannsystem. Fuktighetsgradienten i planområdet strekker seg fra tørr mark til sumpområder og små dammer.

Menneskelig påvirkning

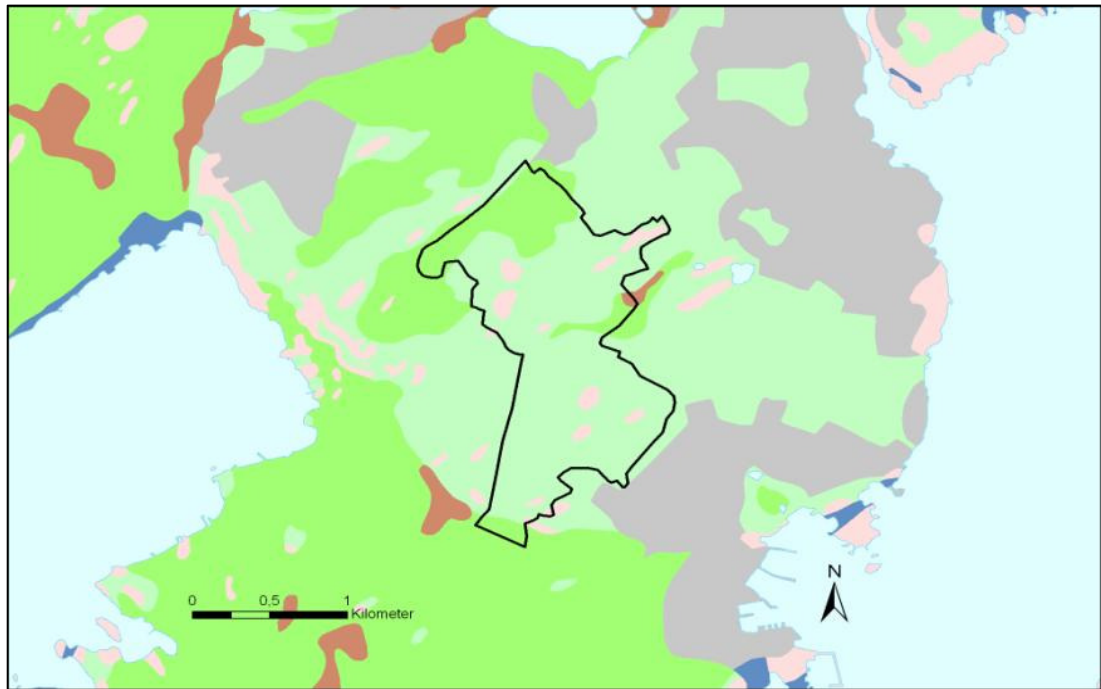
Stort sett hele planområdet er på en eller annen måte påvirket av menneskelig aktivitet. Sørmarka er et av Stavangers mest brukte turområder. Dette reflekteres i en meget stor tråkkslitasje. Sørmarka har lite sammenhengende bebyggelse. Ullandhaugtårnet, E39 og enkelte bolighus kan fremheves som de mest fremtredende byggverk. Plantet barskog og gjødslet jordbruksmark betraktes som kunstmark, med bakgrunn i at dette er områder med eksistensgrunnlag basert på menneskelig aktivitet. Av jordbruksmark dominerer beitemark det jevne arealet. Dyrket mark dekker større områder ved Ullandhaug. Beitemarken blir beitet av storfe.

Berggrunn og løsmasser

I følge NGUs berggrunnskart består berggrunnen i planområdet av fyllitt (figur 3). Dette er en bergart som normalt forvitrer lett og gir grunnlag for forekomst av krevende planter. I det meste av planområdet er imidlertid floraen triviell, noe som indikerer at løsmassene for det meste er fattige og lite påvirket av berggrunnen. Løsmassene består i størst grad av et sammenhengende morenedekke, som for det meste er tynt. I nordøst er det et område med torv og det er også små forekomster av bart fjell (figur 4).

Figur 3. Ifølge NGUs berggrunnskart består berggrunnen i planområdet av fyllitt (grønn farge). Kilde: Norges geologiske undersøkelse.

Figur 4. Løsmassekart over planområdet. Et usammenhengende tynt morenedekke (lys grønn) dominerer, med større innslag av tykt morenedekke (mørkere grønn). Mindre områder med bart fjell (rosa) og torv (brun) finnes spredt.

6.2 Eksisterende kunnskap

I Naturbase ligger det inne ni registrerte naturtyper i planområdet; fem dammer med verdi A-C, en slåttemark verdi C, en gammel boreal løvskog verdi C, en gammel barskog verdi C og en annen viktig forekomst verdi C. Den eksisterende beskrivelsen til disse naturtypene er i stor grad mangelfull, slik at det er vanskelig å vurdere om verdien er riktig etter siste versjon av DN-håndbok 13. I følge naturtypebeskrivelsene er det i alle fall småsalamander (NT) i to av dammene. Det er ingen sammenhengende viltområder i Naturbase som overlapper med planområdet. En punktregistrering som indikerer beite for rådyr ligger inne rett sør for Ullandhaugtårnet. I kommunens database ligger det inne flere viltområder fra tidligere kartleggingsarbeid. Disse knytter seg hovedsakelig til fugl. På Artskart er det registrert flere observasjoner av rødlistede arter innenfor planområdet. Av disse er de fleste fugler, men det er også enkeltregistrering av solbom (VU) og lavarten *Strangospora ochrophora* (VU), samt flere registreringer av liten salamander. Registreringene av rødlistearter er inkludert i kapittel 6.3 og 6.4.

6.3 Rødlistearter

Det er registrert i alt 21 rødlistede arter i planområdet. Blant disse er 15 fuglearter. Av disse er vipe, storspove og stær konstatert som jevnlig hekkfugler i Sørmarka. I stor grad vil registreringene dreie seg om fugler som benytter området til næringssøk og rasting eller som kun er registrert overflygende eller er registrert ved enkelttilfeller

for mange år siden. Av øvrige seks rødlistearter er fire kontinuerlige i planområdet, mens en art (solblom) finnes det kun en eldre registrering på. Solblom kan muligens være oversett ved befaringsene i 2014, og fortsatt finnes i området, selv om sannsynligheten for dette er vurdert som lav. Lavarten *Strangospora ochrophora* ble ikke gjenfunnet under befarings i 2014, men kan fortsatt finnes ved registrert vekstlokalitet. Rødlistearter innen planområdet er presentert nedenfor. Kontinuerlige rødlistearter er viet egen stedsanvisning i kap 6.4.

6.3.1 Lav

Grå punktlav

Grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN – sterkt truet) ble funnet ved to ulike lokaliteter i planområdet (figurer 8,15). Arten er i tillegg funnet i tilgrensende område ved universitetet.

Den norske utbredelsen av grå punktlav er begrenset til kystnære områder i Rogaland og Vest-Agder samt en lokalitet nord i Hordaland. Ifølge Artsdatabanken vokser arten lysåpent på ulike løvtrær i hager og jordbrukslandskap. Gjengroing i kulturlandskapet, hogst og nedbygging er negative påvirkningsfaktorer, trolig også luftforurensing. Intensivert jordbruksdrift med gjødsling og slitasje fra beitedyr antas også å være negativt for arten.

Liten praktkrinslav

Liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU - sårbar) ble registrert på to ulike lokaliteter i planområdet (figurer 8, 10). Arten er registrert på en rekke trær i området ved universitetet i Stavanger.

Liten praktkrinslav er en art som i Norge kun forekommer nær kysten på Vestlandet. Den har sin nordgrense i Sogn og Fjordane og i sør forekommer den så vidt inn i Aust-Agder. Arten er relativt vanlig i Rogaland og i deler av Vest-Agder, men sjelden i øvrige deler av utbredelsesområdet. Ifølge Artsdatabanken antas den å være truet av avvirkning av gamle trær, granplanting, gjengroing i kulturlandskapet og luftforurensing.

Strangospora ochrophora

Strangospora/Piccolia ochrophora (VU – sårbar) er en liten, uanselig skorpelav. I artskart ligger arten inne med en punktregistrering ved Hinnamarka, datert 21.10.2006. Arten ble ettersøkt under befarings 2014, men ikke gjenfunnet.

6.3.2 Karplanter

Solblom

Det foreligger en registrering av solblom (VU) på Ullandhaug fra 1953. Nøyaktig lokalitet fremgår ikke (nøyaktighet 707m), men det er sannsynlig at funnet ble gjort på tidligere beitemark eller beitemarksområdet sør for Ullandhaugtårnet. Arten ble ettersøkt, men ikke funnet, under feltarbeid i 2014.

Ask

Ask er rødlistet i kategori NT – nær truet. Dette er en vanlig art som er rødlistet på grunn av at den er rammet av en sykdom forårsaket av sopp og at det derfor er forventet en bestandsnedgang.

Sykdommen er forårsaket av soppen *Chalara fraxinea*, og fører til nekroser i veden og til at toppskudd visner. Ifølge Artsdatabanken er det grunn til å tro at denne sykdommen vil bli alvorlig i Norge.

Ask forekommer spredt i Sørmarka med forholdsvis lite kontinuitet. En lokalitet skiller seg ut, med et par eldre, grove og høgreiste trær.

6.3.3 Fugler

En rekke rødlistede fuglearter er registrert innenfor planområdet, men kun noen få av dem har viktige funksjonsområder her. De fleste rødlisteartene er mer tilfeldige observasjoner, fugler som raster under trekket eller overflygende. Nedenfor er det derfor kun inkludert arter som er knyttet til området som hekkefugler.

Vipe (NT)

Arten hekker fast på dyrka mark nordøst for Ullandhaug. Normalt ses 6 – 12 individer her i mars – april, ved etableringen om våren. I de siste årene har 2 – 4 par initiert hekking, men det synes som om det er hyppig med avbrutte hekkinger i rugefasen.

Storspove (NT)

Ett par storspove har på 2000-tallet hekket i det samme området som vipene er knyttet til. Pr. 2014 er det noe usikkert om arten hekker her, selv om ett spillende individ ble sett i 2014.

Stær (NT)

Arten er en relativt vanlig, men fåtallig hekkefugl på bebyggelse innenfor planområdet. Det er registrert hekkinger på bygninger i tilknytning til Ullandhaug.

6.3.4 Amfibier**Småsalamander (NT)**

Det ble gjennomført en undersøkelse etter småsalamander 13.-14. mai 2014 i de to dammene ved botanisk hage nordvest i planområdet. Det ble registrert småsalamander i den vestligste av dammene i botanisk hage. Den østre av disse to dammene har trolig for ustabil vannstand til å fungere som yngleplass for småsalamander. Den vestre dammen er godt egnet for småsalamander, men etter anleggsarbeid/sprenningsarbeid nedenfor har dammen gått lekk og det må i dag tilføres vann for å holde på vannstanden. Det er prøvd å dekke bunnen med leire.

Dammene sør for E39, ved Hinnamarka og Hinnaberget er ikke undersøkt for salamander. Dette har sammenheng med et noe sent tildelingstidspunkt for de biologiske undersøkelsene i Sørmarka. Beste tidspunkt for registrering av salamander er mai måned, når de trekker til dammene for å yngle. Når det er sagt, så ses det på som sannsynlig at det forekommer salamander i dammen ved Hinnaberget. Det er registrert salamander her i 2006. Ved befaring i 2014 hadde dammen fortsatt et passende habitat, med rikt insektliv, rikelig med kantvegetasjon og åpent vann.

6.4 Rødlistelokalitet

Ved biologiske undersøkelser i 2014 ble det registrert flere kontinuerlige rødlistearter for Sørmarka. De fleste registreringene er nye, men noen er gjenfunnet fra tidligere kartleggingsarbeid. Under følger en oversikt over lokaliteter for disse artene. Hekkende fuglearter er ikke beskrevet som separat rødlistelokalitet, da eksakt lokalitet for disse artene vil kunne variere fra år til år. Funksjonsområde for rødlistede fuglearter kan ses i figur 19, kapittel 6.8.

6.4.1 Lokalitet 1

Fuktig krattskog bestående av høyvokst vier. Området har et sparsomt feltsjikt med spredte innslag av storbregner. Lokalklimatiske forhold har ført til stor oppblomstring av kryptogamer. Lavsamfunnet fremstår særlig rikt. Det ble registrert store forekomster av vanlige arter som bristlav, elghornslav, grå fargelav, brun fargelav, kulekvistlav, vanlig kvistlav, messinglav, barkragg, bleiktjafs og orelav. De rødlistede artene grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN-sterkt truet) og liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU-sårbar) ble registrert på flere busker.

Figur 5. Vekstlokalitet for de rødlistede artene grå punktlav (EN) og liten praktkrinslav (VU).

Figur 6. Grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN) på vierbusk

Figur 7. Liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU) på vierbusk.

Figur 8. Rødlistelokalitet 1. Voksested for grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN) (rød stjerne) og liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU) (gul stjerne).

6.4.2 Lokalitet 2

Lysåpen løvskog preget av hogst. Enkelthforekomst av liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU-sårbar) på et eldre rognetre ved tursti.

Figur 9. Liten praktkrinslav (VU) vokser i foten av avbildet rognetre.

Figur 10. Rødlistelokalitet 2. Gul stjerne viser til enkeltforekomst av liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU).

6.4.3 Lokalitet 3

Bar-løvblandingsskog med innslag av 2 stk høye og grove asketrær (NT-nær truet). Arten i seg selv er ikke nevneverdig uvanlig i Sørmarka eller regionen for øvrig. Stedfestede enkeltforekomster er vektlagt en viss verdi i kartleggingen, da askene innehar en slik størrelse og alder at den biologiske verdien er, og vil bli stor med årene.

Figur 11. Stor ask (NT).

Figur 12. Rødistelokalitet 3. Blå stjerne viser til forekomst av 2 stk store asketrær (NT).

6.4.4 Lokalitet 4

Variert løvskogsområde med 2 registrerte forekomster av grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN-sterkt truet). Forekomstene vokser med tjuefem meters mellomrom, på henholdsvis gran og selje.

Figur 13. Grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN) på gran.

Figur 14. Grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN) på selje

Figur 15. Rødlistelokalitet 4. Røde stjerner viser til forekomster av grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN).

6.4.5 Lokalitet 5-6

Småsalamander (NT-nær truet) er ved befaring i 2014 registrert ved den vestligste av to dammer i botanisk hage (lokalitet 5), nordvest i Sørmarka. Det er videre valgt å inkludere dammen ved Hinnaberget (lokalitet 6, figur 16) som en rødlistelokalitet. Det ble registrert salamander her i 2006. Utfra dammens nåværende tilstand, fremstår den som et meget godt salamanderhabitat. Sannsynligheten for at det fortsatt finnes salamander her er stor. Det bør gjennomføres en feltundersøkelse i perioden april/mai, for å stedfeste sikker forekomst av småsalamander ved Hinnaberget.

Figur 16. Lokalitet for småsalamander ved Hinnaberget.

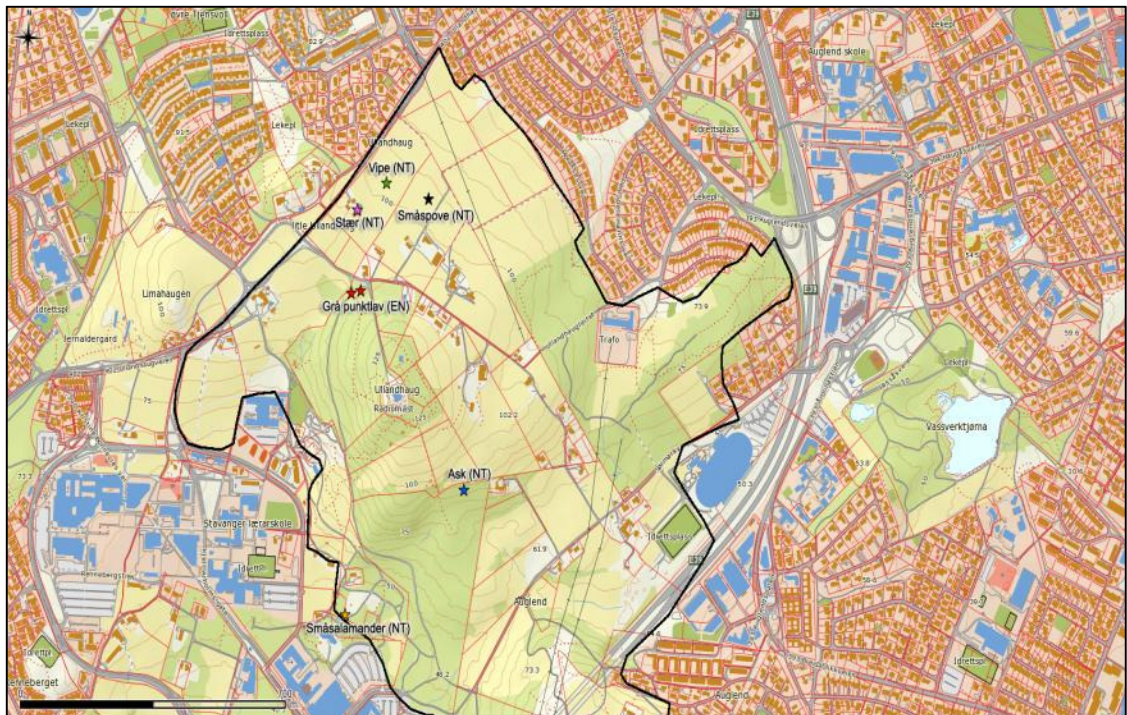
Figur 17. Rødlistelokalitet 5 og 6. Oransje stjerne viser til registrerte forekomster av småsalamander (NT-nær truet)

Tabell 2. Registrerte rødlistearter i planområdet. For fugl er det kun inkludert arter som er konstatert hekkende eller er mulige hekkfugler i planområdet.

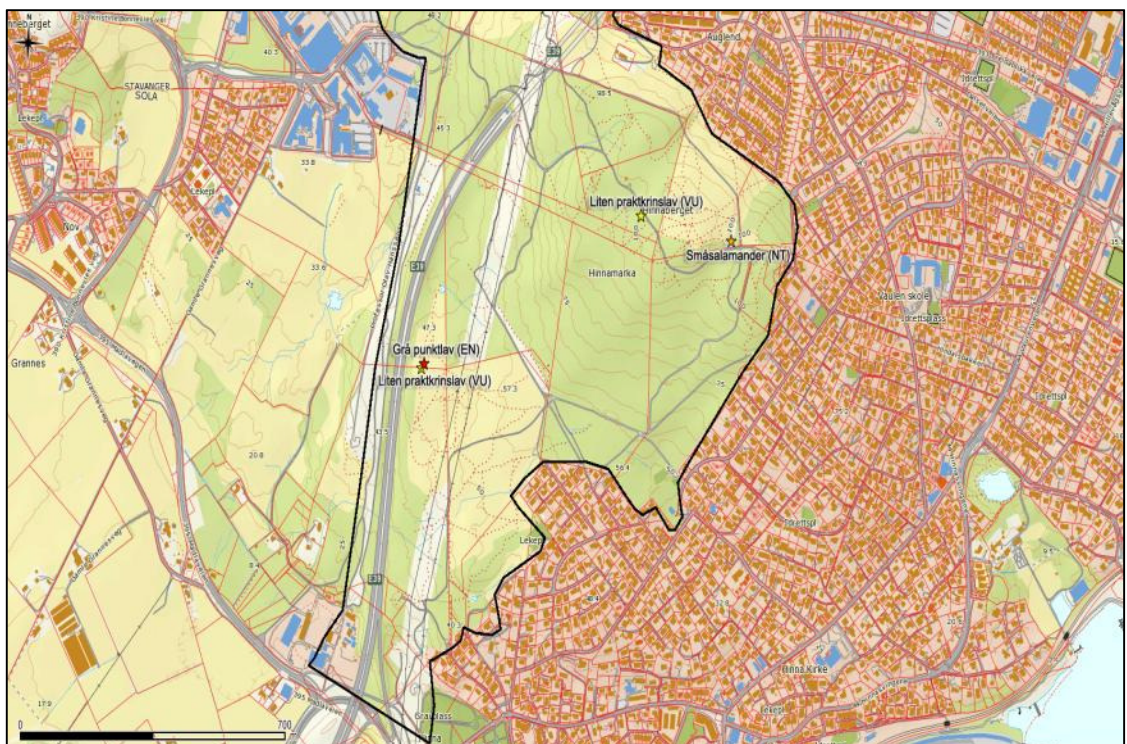
Art	Rødliste kategori	Status i planområdet
Grå punktlav <i>Punctelia subrudecta</i>	EN	Registrert på tre trær i planområdet i 2014
Liten praktkrinslav <i>Parmotrema chinense</i>	VU	Registrert på to trær i planområdet i 2014
<i>Strangospora ochrophora</i>	VU	Registrert på ett tre i planområdet i 2006. Ikke gjenfunnet i 2014.
Solblom	VU	En gammel registrering, på Ullandhaug i 1953 (Artskart). Ikke gjenfunnet i 2014.
Ask	NT	Forekommer med spredte trær i planområdet..
Småsalamander	NT	Yngler i dam i Botanisk hage, nordvest i planområdet. Sannsynlig forekomst ved Hinnaberget i øst.
Vipe	NT	To til fire par har hekket på dyrka mark ved Ullandhaug de siste årene. Bestand trolig med negativ utvikling.
Stær	NT	Hekker med få par på bygninger sørøst i Ullandhaugskråningen.
Storspove	NT	Ett par har inntil for få år siden hekket i samme området som vipene, men usikkert nå. En spillende fugl ble sett i 2014.

Verdi

Leveområder for rødlistearter i kategori EN har **stor verdi**. Leveområder for rødlistearter i kategori VU og NT har **middels verdi**. Kart over alle rødlistearter registrert under kartlegging i 2014 følger under.

Figur 18. Registrerte rødlistearter nord i planområdet. Artene omfatter grå punktlav (rød stjerne), småsalamander (oransje stjerne), ask (blå stjerne), stær (rosa stjerne), vipe (grønn stjerne) og småspove (svart stjerne). Det påpekes at punkt for rødlistede fuglearter er tilnærmet vilkårlig satt, da disse artene benytter seg av ulike områder fra år til år.

Figur 19. Registrerte rødlistearter sør i planområdet. Artene omfatter grå punktlav (rød stjerne), liten praktkrinslav (gul stjerne) og småsalamander (oransje stjerne).

6.5 Naturtyper

6.5.1 *Oversiktlig beskrivelse av planområdet*

Sørmarka er et mosaikkpreget naturlandskap dominert av skog og jordbruksmark. En bysentrert beliggenhet har ført til at planområdet er formet av menneskelig tilstedeværelse. Grøntarealene kan i stor grad betraktes som kunstmark og semi-naturell mark. De jordbrukspreget områdene består nesten utelukkende av intensivt drevne åkerflekker eller gjødslede beitemarker.

Skogdriften i planområdet har vært aktiv. En mengde trær har blitt plantet for å skape et variert turområde for lokalbefolkningen. Det meste av skogen består derfor av unge, monotone planteskoger dominert av gran og furu. Mindre områder med eldre naturskog finnes spredt i planområdet. Skogsutformingene er gjennomgående trivielle, med liten variasjon i forhold til rikhetsskala. Fattig bar- og bjørkeskog utgjør størst prosentandel av skogkledt areal, med mindre områder fattig edelløvskog og blandingsskog.

Med store trær legges det vekt på gamle, grove og kontinuitetspregete enkeltrær med potensiale for sjeldne artsforekomster. I så betegnelse, er det bare noen få trær som kvalifiserer i Sørmarka. En liten rest av gammel fattig edelløvskog sør i planområdet har flere eldre, grove eiketrær, hvor i særdeleshet et tre skiller seg ut med sin stammeomkrets og høyde. For øvrig finnes det et par asketrær og eldre seljer ved Ullandhaug.

Karplantefloraen i planområdet er stort sett representativ for distriktet og det ble ikke funnet noen sjeldne eller rødlistede karplanter. Foruten en artsrik beitemark, kan floraen sies å være triviell med liten variasjon i artssammensetning.

6.5.2 *Naturtypelokaliteter*

Av ni naturtyper som er registrert i Naturbase i tilknytning til planområdet ligger fem dammer (verdi A-C), en slåttemark (verdi C), en gammel boreal løvskog (verdi C), en gammel barskog (verdi C) og en annen viktig forekomst (verdi C). Det er valgt å stryke og revidere flere av disse lokalitetene, da de ved befaring i 2014 ikke kunne ses å kvalifisere til gjeldene beskrivelse og naturtypeverdi. Under nykartlegging ble det videre registrert tre nye naturtypelokaliteter, satt til henholdsvis gammel fattig edelløvskog (verdi C), store gamle trær (verdi B) og naturbeitemark (verdi C). Det ble også avgrenset fire områder med ulike skogsutforminger som er vurdert å ha verdi for biologisk mangfold, men som ikke passer inn under viktige naturtyper i henhold til DN's håndbok 13 (DN 2007).

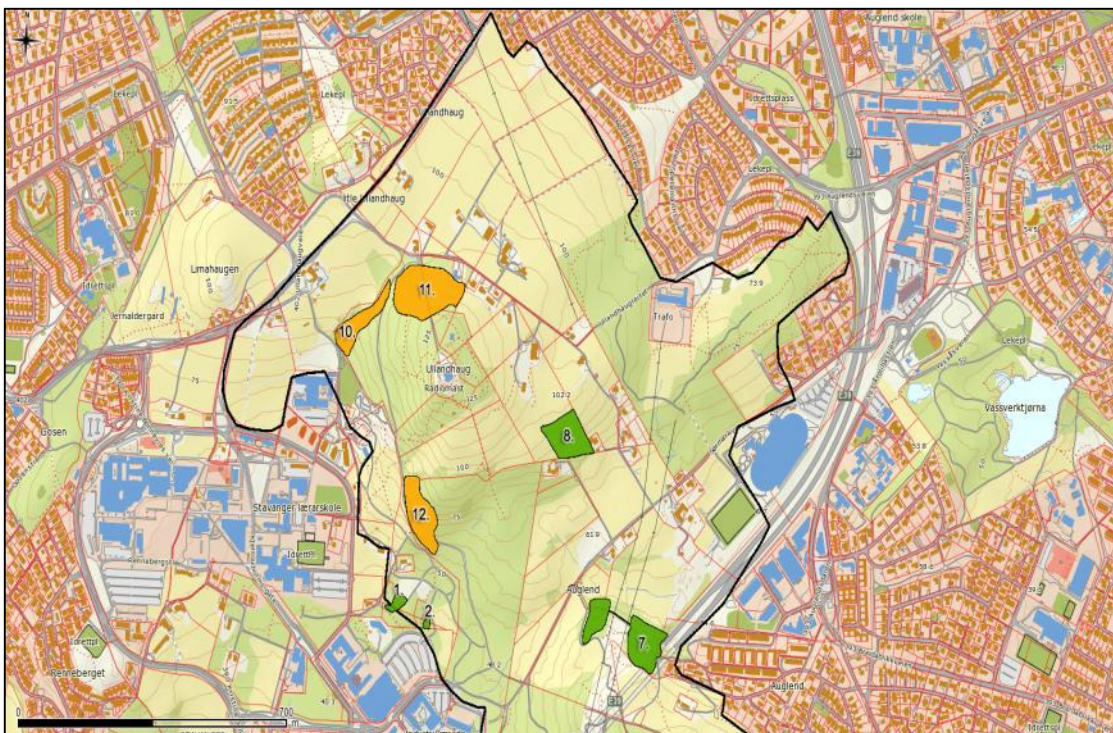
Nedenfor er det inkludert beskrivelser av disse naturtypene basert på innsamlet kunnskap fra befaringer i 2014, stedvis komplettert med eksisterende data fra naturbase. Naturtypene er listet i tabell 3 og beliggenheten av registrerte områder fremgår av figurer 13 og 14.

Tabell 3. Registrerte naturtyper i planområdet. Nummereringen tilsvarer den i beskrivelsene nedenfor og på kart i figur 13 og 14.

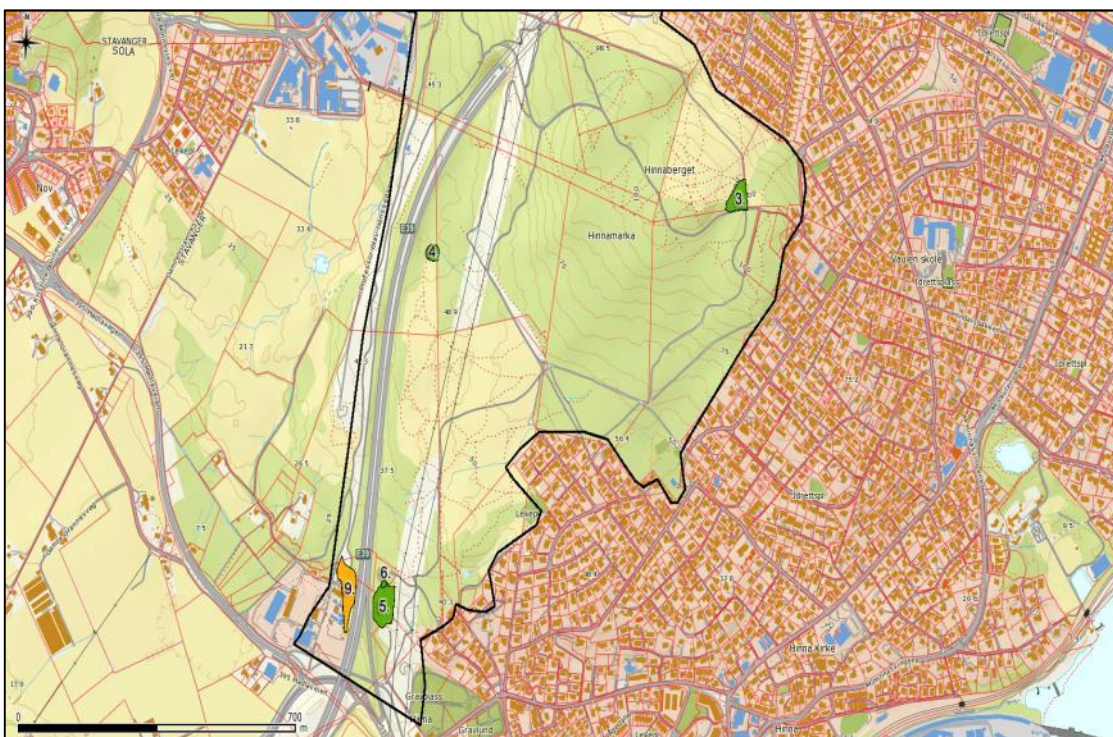
Nr.	Navn	Naturtype	Verdi
1	Botanisk hage – dam 1	Dam	B-viktig
2	Botanisk hage – dam 2	Dam	C-lokalt viktig
3	Hinnaberget, dam	Dam	B-viktig
4	Hinnamarka, dam	Dam	C- lokalt viktig
5	Sørmarka sør	Gammel fattig edelløvskog	C-lokalt viktig
6	Sørmarka sør: stor eik	Store gamle trær	B-viktig
7	Sørmarkaskråningen	Gammel løvskog	C-lokalt viktig
8	Sørmarkbakken	Naturbeitemark	C-lokalt viktig
9	Sørmarka sør: eikelund	-----	«D»
10	Sørmarka nord	-----	«D»
11	Sørmarka nord 2	-----	«D»
12	Sørmarka nord 3: bøkeskog	-----	«D»
---	Hinnamarka, dam i sør	Dam	Utgår. Gjenvokst.
---	Hinnaberget nord	Slåttemark	Utgår. Begrenset artssammensetning med lite potensial for sjeldne arter. Fremstår gjødselspåvirket.
---	Ullandhaugskråningen	Gammel barskog	Utgår. Lite kontinuitetspreg, triviell og ung skog.
---	Ullandhaug-Trafomarka	Andre viktige forekomster	Utgår. Brakklagt.

Verdi

Naturtypeområder som er vurdert til viktige har **middels verdi**. I vegvesenets håndbok 140 er det ikke spesifisert verdi på områder som er vurdert til lokalt viktige, men disse bør ha minst **liten-middels verdi**.

Figur 19. Registrerte naturtyper nord i planområdet. Nummereringen tilsvarende den i områdebeskrivelsene nedenfor og i tabell 3. Grønn skravur viser til viktige naturtyper i henhold til H.13. Oransje skravur omfatter såkalte D-lokaliteter.

Figur 20. Registrerte naturtyper sør i planområdet. Nummereringen tilsvarende den i områdebeskrivelsene nedenfor og i tabell 3. Grønn skravur viser til viktige naturtyper i henhold til H.13. Oransje skravur omfatter såkalte D-lokaliteter.

1. Botanisk hage - dam 1

Dette er den vestre av to dammer i botanisk hage som ligger nordvest i planområdet. I naturbase er det samme beskrivelse til begge dammer. Her er det laget en beskrivelse til hver av dammene.

Naturtype-ID: BN00061864

Lokalitetsnummer (ID): 1

Områdenavn: Botanisk hage - dam 1

Kommuner: Stavanger

Registreringsdato: 1.5.2006

Areal: 1,1 daa

Hovednaturtype: Ferskvann/våtmark

Naturtype: Dam (E09)

Verdi: B Viktig

Undersøkt/kilder: Undersøkt av Ecofact ved Bjarne Oddane og Leif Appelgren 13. mai 2014, samt T. Tysse 1. mai 2006 (Tysse 2006).

Områdebeskrivelse

Innledning: Undersøkt av Ecofact ved Bjarne Oddane og Leif Appelgren 13. mai 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Dammen er lokalisert i utkanten på botanisk hage og omkranset av hageanlegg.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til dam (E09). Dammen ligger i botanisk hage og det er en relativt bred sone med vegetasjon rundt dammen og i vannkanten. I dammen yngler småsalamander. Dammen har vært gjengroingspreget, og vegetasjon ble gravd ut våren 2006. Det har vært noen problemer med vannspeilet i dammen etter gravearbeid ved dammen i 2002. Det må i dag tilføres vann for å holde på vannstanden. Det er prøvd å dekke bunnen med leire. Ansatte i Botanisk hage holder oppsikt med situasjonen.

Artsmangfold: Ikke nærmere undersøkt, men småsalamander ble registrert i dammen i 2014.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området rundt dammen inngår i botanisk hage. Etter anleggsarbeid/sprengningsarbeid nedenfor har dammen gått lekk og det må i dag tilføres vann for å holde på vannstanden. Det er prøvd å dekke bunnen med leire.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Skjøtsel og hensyn: En bør prøve å tette dammen som er gått lekk etter anleggsarbeid i området.

Verdibegrunnelse: Dammen er omkranset av hageanlegg, men da lokaliteten er yngleplass for småsalamander (NT) blir området en viktig naturtype.

Den vestlige dammen ved botanisk hage.

2. Botanisk hage - Dam 2

Dette er den østlige av to dammer i botanisk hage som ligger nordvest i planområdet. I naturbase er det samme beskrivelse til begge dammer. Her er det laget en beskrivelse til hver av dammene.

Naturtype-ID: BN00061864

Lokalitetsnummer (ID): 2

Områdenavn: Botanisk hage - dam 2

Kommuner: Stavanger

Registreringsdato: 14.5.2014

Areal: 0,35 daa

Hovednaturtype: Ferskvann/våtmark

Naturtype: Dam (E09)

Verdi: C Lokalt viktig

Undersøkt/kilder: Undersøkt av Ecofact ved Bjarne Oddane og Leif Appelgren 13.-14. mai 2014, samt T. Tysse 1. mai 2006 (Tysse 2006). Det ble satt ut feller for å sjekke forekomst av salamander, men ingen ble registrert.

Områdebeskrivelse

Innledning: Området ble undersøkt av Ecofact ved Bjarne Oddane og Leif Appelgren 13.-14. mai 2014 i forbindelse med kartlegging av universitetsområdet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Dammen er lokalisert i utkanten på botanisk hage og omkranset av hageanlegg.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til dam (E09). Dammen ligger i botanisk hage og det er lite vegetasjon rundt dammen og i vannkanten. Dammen er ikke dyp og har trolig for ustabil vannstand til å fungere som yngleplass for småsalamander. Ved befaringen i mai 2014 var dammen dekket av gammelt løv og annet strø.

Artsmangfold: Ikke nærmere undersøkt. Det ble imidlertid satt ut feller for å sjekke forekomst av salamander 13-14. mai 2014, men ingen ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området rundt dammen inngår i botanisk hage.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Skjøtsel og hensyn: Ved å grave ut dammen vil den sannsynligvis kunne få en mer stabil vannstand og bli en mulig yngledam for småsalamander, som allerede finnes i nærområdet.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi C fordi den er en viktig del i et kulturpåvirket landskap, men mangler spesielle artsforekomster.

3. Hinnaberget, dam

Naturtype-ID: BN00061763

Lokalitetsnummer (ID): 3

Områdenavn: Hinnaberget, dam

Kommuner: Stavanger

Registreringsdato: 15.5.2006

Areal: 2,4 daa

Hovednaturtype: Ferskvann/våtmark

Naturtype: Dam (E09)

Verdi: B viktig

Undersøkt/kilder: Undersøkt av Ecofact ved Knut Børge Strøm 4.9.2014, samt T. Tysse 15. mai 2006 (Tysse 2006).

Områdebeskrivelse

Innledning: Området ble undersøkt av Ecofact ved Knut Børge Strøm 4.september 2014 i forbindelse med kartlegging av Sørmarka.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Dammen er lokalisert ved Hinnaberget, sørøst i Sørmarka friluftsområde.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til dam (E09). Dammen er et godt eksempel på et friskt, naturlig fisketomt vannsystem. Et åpent vannspeil i mosaikk med vegetasjon langs vannkanten gir et variert dyreliv. Lokaliteten er et nøkkelbiotop i landskapet.

Artsmangfold: Småsalamander (NT) er registrert i lokaliteten og yngler etter all sannsynlighet årlig. Et rikt insektliv knyttes til dammen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området inngår som en del av et større friluftsområde.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Skjøtsel og hensyn: Ved behov bør dammen renskes for å unngå gjengroing. Det må ikke settes ut fisk i dammen, da dette vil utrydde salamanderforekomsten.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi B fordi det er en fisketom dam med registrert forekomst av småsalamander (NT).

Dammen ved Hinnaberget.

4. Hinnamarka, dam

Naturtype-ID: BN00061819

Lokalitetsnummer (ID): 4

Områdenavn: Hinnamarka, dam

Kommuner: Stavanger

Registreringsdato: 15.8.2006

Areal: 0,9 daa

Hovednaturtype: Ferskvann/våtmark

Naturtype: Dam (E09)

Verdi: C viktig

Undersøkt/kilder: Undersøkt av Ecofact ved Knut Børge Strøm 4.9.2014, samt T. Tysse 15. mai 2006 (Tysse 2006).

Områdebeskrivelse

Innledning: Området ble undersøkt av Ecofact ved Knut Børge Strøm 4.september 2014 i forbindelse med kartlegging av Sørmarka.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Dammen er lokalisert ved Hinnamarka, vest i Sørmarka friluftsområde.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til dam (E09). Dammen er liten men har potensiale som et viktig habitat for amfibier og evertebrater. Et åpent vannspeil i mosaikk med vegetasjon langs vannkanten vitner om et sunt arts miljø. Sett i sammenheng med dammen ved Hinnaberget, er lokaliteten et nøkkelbiotop i landskapet.

Artsmangfold: Småsalamander (NT) er tidligere registrert i lokaliteten (1970). Det vurderes som lite sannsynlig at arten finnes her i dag, men dammen har potensiale.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området inngår som en del av et større friluftsområde. Det er satt opp gjerde rundt lokaliteten, for å beskytte dammen mot badene hunder.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Skjøtsel og hensyn: Ved behov bør dammen renses for å unngå gjengroing. Det må ikke settes ut fisk i dammen, da dette vil utrydde salamanderforekomsten.

Verdibegrunnelse: Lokaliteten får verdi C fordi det er en fisketom dam i et kulturpreget landskap, men uten spesielle artsforekomster.

Dammen har et åpent vannspeil, med vegetasjon i bunn og langs vannkanten.

5. Sørmarka sør: gammel fattig edelløvskog

Lokalitetsnummer (ID): 5

Kommune: Stavanger

Dato: 4.9.2014

Areal: 3,8 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Gammel fattig edelløvskog (F02)

Utforming: Eikeskog

Verdi: C

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014.

Områdeomtale

Innledning:

Lokalitetsbeskrivelse basert på feltarbeid av Knut Børge Strøm 4.9.2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger helt sør i Sørmarka, vest for motorveien (E39) i Stavanger kommune. Skogen fremstår som en liten rest av lysåpen, eldre skog. Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseaniske seksjon (O3) (Moen 1999).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten består av eldre kontinuitesskog, og kan settes til naturtypen gammel fattig edelløvskog (F02). Eik er dominerende i tresjiktet. Flere stående eikegadder finnes, i tillegg til enkelte læger. Levende eiketrær er grove og høgreiste med et fremtredende gammelpreg.

Artsmangfold:

Feltsjiktet er sparsomt, og fremstår forholdsvis fattig. Arter som hengeving, skogburkne, gjøkesyre, sisselrot, kristtorn, bergflette og bjørnebær kan nevnes. Spredte bjørketrær og hasselbusker finnes. Lokalitetens verdi knytter seg til gamle eiketrær, og livsmediets potensiale for sjeldne arter av vedboende insekter, lav og sopp. Det ble ikke registrert noen sjeldne arter ved befarings. Honningsopp og knivkjuke ble registrert som nedbrytere på trær.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Området virker å tidligere har vært benyttet til beitebruk, med spor etter gamle steingjerder. Det ble ikke funnet noe særlig spor etter hogst. I dag ligger skogen forholdsvis urørt, med unntak av en mye benyttet tursti.

Fremmede arter:

Platanlønn (SE)

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær. En

trussel mot naturtypen er nærliggende barskog og platanlønn, som kan spre frøplanter inn i edelløvskogen.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi det er en gammel fattig edellauvskog med kontinuitet i tresjiktet. Verdien når ikke høyere da avgrensingen er liten. Det ble heller ikke registrert noen sjeldne eller rødlistede arter.

Flere eldre og krokete eiketrær utgjør avgrensningens største verdi.

6. Sørmarka sør: Stor eik

Lokalitetsnummer (ID): 6

Kommune: Stavanger

Dato: 4.9.2014

Areal: 1,5 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Store gamle trær (D12)

Utforming:

Verdi:

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014.

Områdeomtale

Innledning:

Lokalitetsbeskrivelse basert på feltarbeid av Knut Børge Strøm 4.9.2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger helt sør i Sørmarka, vest for motorveien (E39) i Stavanger kommune. Treet inngår i avgrenset naturtypelokalitet, gammel fattig edelløvskog. Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseaniske seksjon (O3) (Moen 1999).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten består av en frittstående vidkronet eik og settes til naturtypen store gamle trær (D12). Eika ble grovt målt, men antas å ligge på rundt tre meter i stammeomkrets.

Artsmangfold:

Det ble ikke registrert noen sjeldne eller rødlista arter tilknyttet treet. Potensialet for verdifulle artsforekomster vurderes likevel som stort på bakgrunn av eikas alder og generelle betydning for en rekke ulike arter av lav, sopp og insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Eiketreet fremstår i seg selv intakt. En tursti går like ved. Noe søppel finnes.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Treet bør få utvikle seg fritt i et lysåpent miljø. Det må unngås at det gror igjen rundt treet. Oppslaget av trær rundt som vil skygge bør fjernes.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi B (viktig) fordi det er et stort gammelt tre i en region der slike tre er sjeldne. Det er ikke registrert noen rødlistearter, men treet har på lengre sikt stort potensial for å være viktig leveområde/voksesubstrat for sjeldne og rødlista arter.

Stort gammelt eiketre.

7. Sørmarkaskråningen: Gammel løvskog

Naturtype-ID: BN00061818

Lokalitetsnummer (ID): 7

Kommune: Stavanger

Dato: 11.9.2014

Areal: 11 daa

Hovednaturtype: Skog (F)

Naturtype: Gammel løvskog (F07)

Utforming: Gamle bjørkesuksesjoner

Verdi: C

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014, samt T. Tysse 15. august 2006 (Tysse 2006).

Områdeomtale

Innledning:

Området ble undersøkt av Ecofact ved Knut Børge Strøm september 2014 i forbindelse med kartlegging av Sørmarka. Områdebeskrivelsen er en komplettering av den som er gjort av Tysse (2006).

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i en nordvendt skråning av Sørmarka, like vest for nordre åpning av Auglendstunnelen. Skogen fremstår som en liten rest av eldre skog. Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseaniske seksjon (O3) (Moen 1999).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten omfattes av et mindre restareal av kontinuitiespreget bjørkeskog, og kan settes til gammel løvskog (F07). Skogen har flere suksesjonstrinn, med unge til gamle trær og noe innslag av død ved. Skogteigen fremgår av luftfoto fra 1937, noe som vitner om at den er minst 80 år. Vegetasjonutforming i feltsjikt domineres av fattigmarksarter.

Artsmangfold:

Ingen sjeldne eller rødlista arter ble registrert. Av vanlig forekommende arter kan blåbær, blåtopp, sisselrot, skogburkne, gjøkesyre, hvitveis, etasjemose, furumose, honningsopp og knivkjuke nevnes.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Området med et intakt tresjikt har en fin naturtilstand med et sammenhengende vegetasjonsdekke. En tursti og hogstflate deler lokaliteten i to.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede naturtypen, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi C (lokalt viktig) fordi det er en eldre kontinuitesskog av bjørk i et område der slike biotop er sjeldne. Verdien når ikke høyere pga en begrenset størrelse, mangel på sjeldne arter og menneskelig påvirkning.

Kilder: Tysse, T. 2006. Biologisk mangfold i friområdene Sørmarka og Ullandhaug samt tilgrensende områder. AMBIO Miljørådgivning AS.

Lokaliteten fremstår kontinuitetspreget med flere ulike suksesjonstrinn i tresjiktet.

8. Sørmarkbakken: Naturbeitemark

Lokalitetsnummer (ID): 8

Kommune: Stavanger

Dato: 11.9.2014

Areal: 8 daa

Hovednaturtype: Kulturlandskap (D)

Naturtype: Naturbeitemark (D04)

Utforming:

Verdi: C

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014.

Områdeomtale

Innledning:

Lokalitetsbeskrivelse basert på feltarbeid av Knut Børge Strøm 8.9.2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i et åpent beitelandskap sørøst for radiomasten på Ullandhaug. Topografien er småkupert med et sørlig hellende terreng og innslag av nakent berg.

Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseaanisk seksjon (O3) (Moen 1999).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten består av et naturlig avgrenset beiteareal og kvalifiserer til naturtypen naturbeitemark (D04) på bakgrunn av brukstilstand og artsinventar. Vegetasjonen indikerer fattige vekstforhold og settes til vegetasjonstypen frisk fattigeng (G4).

Artsmangfold:

Lokaliteten kan vise til en variert karplanteflora med flere indikatorer på en god naturtilstand. Av arter kan mattesveve, hårsveve, beitesveve, blåklokke, gullris, smalkjempe, blåkoll, ryllik, gulaks, slåttestarr, engsyre, engsoleie, smyle, engkvein, myrtistel, tepperot, kystmaure, røsslyng, blåbær, gressstjerneblom, blåknapp, knollertkeknapp, tiriltunge og marikåpe sp. nevnes. Det er ikke registrert noen sjeldne eller rødlistede arter innen avgrensingen. Ingen beitemarkssopp ble funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Området har et ekstensivt beite av storfe. Det finnes spredte oppslag av einer og bjørk, samt fremmedartene sitka (SE) og berberis (SE). Noe avrenning fra gjødslete areal rundt forekommer.

Fremmede arter:

Sitkagran (SE), berberis sp. (SE)

Skjøtsel og hensyn:

Det må ikke gjødsles i lokaliteten. En del av einerbuskene og alle oppvoksende trær kan med fordel fjernes.

Del av helhetlig landskap:

Avgrensningen inngår i et større, helhetlig beitelandskap.

Verdibegrunnelse:

Fravær av beitemarkssopp kan indikere begrenset kontinuitet og for stor påvirkning av gjødslete areal rundt. Lokaliteten får derfor verdi C (lokalt viktig) fordi det er en naturbeitemark i god hevd med et representativ artsmangfold av karplanter.

Karplantefloraen i beitemarken er rik, særlig tilknyttet gjødselsfrie bergknauser og bakker.

6.6 Spesielle områder som ikke oppfyller kravene til viktige naturtyper

9. Sørmarka sør: Eikelund

Lokalitetsnummer (ID): 9

Kommune: Stavanger

Dato: 15.9.2014

Areal: 3,7 daa

Utforming: Eikeskog/Eikelund

Verdi: D

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014.

Områdeomtale

Innledning:

Lokalitetsbeskrivelse basert på feltarbeid av Knut Børge Strøm 15.9.2014. Naturområdet kvalifiserer ikke som naturtype etter DN håndbok 13. Gjeldene avgrensning er beskrevet på bakgrunn av en lokal naturverdi i Sørmarka.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger vest for motorveien (E39) og grenser til hestesenteret på Hinna. Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseanisk seksjon (O3) (Moen 1999).

Utforminger og vegetasjonstyper:

Avgrensningen omfattes av et felt med enkelte høgreiste og flotte eiketrær. Eikene kan til dels ses i forbindelse med naturtypen gammel fattig edelløvskog på østsiden av motorveien, og naturtypelokalitet BN00061869 i vest. Et usammenhengende tresjikt og fravær av kontinuitet er årsaken til at gjeldene lokalitet ikke er verdisatt som naturtype. Flere trær fremstår store, men dette skyldes mest sannsynlig god bonitet, heller enn en høy alder. Feltsjiktet i området er trivielt, og uten særlig verdi.

Artsmangfold:

Det ble ikke registrert noen sjeldne eller rødlistede arter på eiketrærne. Potensialet for dette vurderes allikevel som stort, særlig hvis eikene får utvikle seg fritt i årene fremover. Gamle eiketrær er et viktig livsmedium for flere sjeldne arter av vedboende sopp, lav og insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Eiketrærne fremstår intakt og lite negativt påvirket. Flere eiketrær er svært høgreiste, noe som kan forklares med gode vekstvilkår.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede lokaliteten, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av eldre eiketrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi D fordi området består av flere flotte eiketrær med en lokal verdi for Sørmarka som tur- og naturområde. Lokaliteten vil på sikt kunne kvalifisere som naturtype store gamle trær (D12), da eikene har stort potensial som viktig leveområde/voksesubstrat for sjeldne og rødlista arter.

Lokaliteten domineres av eiketrær, hvorav flere er store og høgreiste.

10. Sørmarka nord

Lokalitetsnummer (ID): 10

Kommune: Stavanger

Dato: 8.9.2014

Areal: 6 daa

Utforming: Løvblandingsskog

Verdi: D

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014.

Områdeomtale

Innledning:

Lokalitetsbeskrivelse basert på feltarbeid av Knut Børge Strøm 8.9.2014. Naturområdet kvalifiserer ikke som naturtype etter DN håndbok 13. Gjeldene avgrensning er beskrevet på bakgrunn av en lokal naturverdi i Sørmarka.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger nord for Ullandhaugtårnet og strekker seg ned mot Sørmarka botaniske hage. Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseanisk seksjon (O3) (Moen 1999).

Utforminger og vegetasjonstyper:

Løv-blandingsskogområde med godt innslag av gran/furu. Området har en intakt naturtilstand med et etablert feltsjikt av blåbærvegetasjon. Stedvis innslag av små- og storbregner langsmed et bekkesig. Skogen fremviser noe kontinuitet, med flere eldre trær av selje og bjørk. Noe død ved finnes.

Artsmangfold:

Det ble ikke funnet noen sjeldne eller rødlistede arter. Området har allikevel en rik lavflora, og innehar potensiale for mer selsynte forekomster. Den rødlistede arten grå punktlav (EN) er registrert like i nærheten. Feltsjiktet er fattig, med dominans av arter som blåbær, blåtopp, skogburkne, hengeving, fugletelg, hvitveis, bjørnebær og gjøkesyre.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Foruten turaktivitet i området, kan skogen sies å ha lite direkte påvirkning.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede lokaliteten, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi D fordi området består av et intakt skogområde med en lokal verdi for Sørmarka som tur- og naturområde. Verdien knytter seg i all hovedsak til eldre trær med potensiale for sjeldne kryptogamer.

En bekk gir området et fuktpreg, med rik kryptogamflora og bregnedominans.

11. Sørmarka nord 2

Lokalitetsnummer (ID): 11

Kommune: Stavanger

Dato: 8.9.2014

Areal: 15 daa

Utforming: Løvblendingsskog

Verdi: D

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014.

Områdeomtale

Innledning:

Lokalitetsbeskrivelse basert på feltarbeid av Knut Børge Strøm 8.9.2014. Naturområdet kvalifiserer ikke som naturtype etter DN håndbok 13. Gjeldene avgrensning er beskrevet på bakgrunn av en lokal naturverdi i Sørmarka.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger nord for Ullandhaugtårnet. Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseanisk seksjon (O3) (Moen 1999).

Utforminger og vegetasjonstyper:

Løv-blandingsskogområde dominert av selje, bjørk og platanlønn. Området har en intakt naturtilstand med et sparsomt men etablert feltsjikt. Skogen fremviser noe kontinuitet, med flere eldre trær av selje og bjørk.

Artsmangfold:

Grå punktlav (EN-sterkt truet) vokser på selje i lokaliteten. Området har en rik lavflora. Feltsjiktet er fattig, med dominans av arter som blåbær, blåtopp, skogburkne, hengeving, fugletelg, hvitveis, bjørnebær og gjøkesyre.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Foruten turaktivitet i området, kan skogen sies å ha lite direkte påvirkning. Vei til Ullandhaugtårnet går gjennom lokaliteten.

Fremmede arter:

Platanlønn (SE)

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede lokaliteten, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av stedbundne løvtrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi D fordi området består av et intakt skogområde med en lokal verdi for Sørmarka som tur- og naturområde. Verdien knytter seg i all hovedsak til registrert rødlisteart og eldre trær med potensiale for sjeldne kryptogamer.

Flere trær i området har kontinuitetspreg og innehar en rik kryptogamflora.

12. Sørmarka nord 3: Bøkeskog

Lokalitetsnummer (ID): 12

Kommune: Stavanger

Dato: 8.9.2014

Areal: 8 daa

Utforming: Bøkeskog

Verdi: D

Undersøkt/kjelder: Undersøkt av Knut Børge Strøm september 2014.

Områdeomtale

Innledning:

Lokalitetsbeskrivelse basert på feltarbeid av Knut Børge Strøm 8.9.2014. Naturområdet kvalifiserer ikke som naturtype etter DN håndbok 13. Gjeldene avgrensing er beskrevet på bakgrunn av en lokal naturverdi i Sørmarka.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger sør for Ullandhaugtårnet, rett øst for universitetsområdet. Avgrensning er satt ved hjelp av ortofoto og vurdering felt, og regnes med det som bedre enn 10 meter. Berggrunn består av fyllitt, glimmerskifer med løsmasser av tynn morene. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone, sterkt oseanisk seksjon (O3) (Moen 1999).

Utforminger og vegetasjonstyper:

Lokaliteten omfattes av en eldre, estetisk vakker bøkeskog. Skogen har lite kontinuitet i tresjiktet og et vegetasjonsløst feltsjikt.

Artsmangfold:

Det botaniske artsmangfoldet er svært begrenset. Tett løvverk fra bøketrærne slipper lite lys ned til bakkeplan. Resultatet er at få eller ingen planter finner tilfredsstillende levevilkår. Ingen sjeldne eller rødlistede arter ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Skogen blir benyttet som turområde.

Fremmede arter:

Ingen registrerte.

Skjøtsel og hensyn:

Det bør ikke foretas noen form for fysiske inngrep innenfor den avgrensede lokaliteten, og med det menes først og fremst hogst og treslagsskifte av bøketrær.

Del av helhetlig landskap:

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten får verdi D fordi det er et intakt skogområde med en lokal verdi for Sørmarka som tur- og naturområde. Ut ifra dagens tilstand er de biologiske verdiene sparsomme. Skogen vil kunne få en større biologisk verdi når bøketrærne eldes.

Bøkeskog.

6.7 Flora

6.7.1 Karplanter

Innenfor planområdet er det mange forskjellige naturmiljøer og derfor et relativt stort artsantall. Det ble imidlertid ikke registrert noen sjeldne eller rødlistede arter, og floraen i området er stort sett representativ for regionen. Det var ingen områder som skilte seg ut som særlig interessante ut fra artsmangfold av karplanter, foruten registrert beitemarkslokalitet (verdi C).

6.7.2 Lav

To rødlistede arter ble funnet: grå punktlav *Punctelia subrudecta* (EN) og liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* (VU). Skorpelaven *Strangospora ochrophora* (VU) er i tillegg registrert sør i planområdet (2006). Denne arten ble ikke gjenfunnet under nykartlegging i 2014, men det ses allikevel som sannsynlig at den fortsatt kan finnes i området. Lavartene er beskrevet i avsnittet om rødlistearter, over. Bortsett fra de rødlistede artene er det verdt å nevne orelav *Hypotrachyna revoluta* som har en

vestlig utbredelse i Norge og kun forekommer i kystnære områder på Vestlandet. Arten ble funnet jevnt over i planområdets løvskogsområder.

6.7.3 Moser

Det forekommer et relativt stort antall mosearter på bakgrunn av planområdets størrelse og variasjon. Det ble imidlertid ikke registrert noen rødlistede moser i Sørmarka. Dette kan støttes opp mot parallell undersøkelse på universitetsområdet i Stavanger.

6.8 Vilt

Det er ikke registrert noen funksjonsområder for vilt i Naturbase. I kommunens database ligger det derimot inne flere ulike viltlokaliteter. Disse lokalitetene knyttes opp mot amfibier som frosk og liten salamander, samt hekke/leveområde for fugl. Oppdaterte viltlokaliteter for Sørmarka følger under.

6.8.1 Fugl

Hekkefugler

Fuglelivet innenfor planområdet er relativt variert og med overveiende bra tettheter av hekkende fugler innenfor de områder som ikke er bebyggt. Dette reflekterer et vekslende kulturlandskap, med skiftninger mellom dyrka mark, innmarksbeite, brakklagt beite og variert skog. Innenfor området er der også mindre arealer med sump og ferskvann.

Artsutvalget innenfor planområdet er ikke spesielt, og vurderes som ganske representativt for tilsvarende områder i distriktet. Det er likevel bra tetthet av spurvefugler flere steder innenfor planområdet, og innslag av noen rødlistede arter.

Under gjennomgangen i planområdet den 28.6 ble det dokumentert totalt 36 arter. Bortsett fra tre arter, fiskemåke, gråmåke og tjeld, vurderes alle som hekkefugler innenfor området. Vanlige og utbredte hekkefugler innenfor planområdet er ringdue, svarttrost, måltrost, munk, gransanger, løvsanger, rødstrupe, jernspurv, gjerdesmett og bokfink. Mer fåtallige – sjeldne hekkefugler, og som er begrenset til visse habitater, er fuglekonge, heipiplerke, kattugle, rødvingetrost, svartmeis, brunsisik, tornsanger, gråfluesnapper, gråspurv, pilfink, vipe, låvesvale og stær. De tre sistnevnte er rødlistet som nær truet (NT).

Fugler utenfor hekkeperioden

Artsmangfoldet er samlet sett større i planområdet utenfor hekketiden, men mange av de artene som da blir sett er mer tilfeldige forekomster. Artsutvalget er representativt for distriktet, uten viktige lokaliteter.

6.8.2 *Pattedyr*

Det ble registrert sportegn og gjort enkeltobservasjoner av rådyr jevnt over i planområdet. Sørmarka med sitt vekslende kultur- og skoglandskap, med dyrket mark, beitemark, forskjellige typer skog og forekomst av ferskvann tilrettelegger for et godt rådyrhabitat. Rådyra vil kunne finne skjul og beite under stor del av året, og det er god tilgang på kantsoner mellom skog og åpen mark. Det fremgår ikke et tydelig kjerneområde/viltlokalitet for rådyr i Sørmarka, men planområdet viser seg heller som et sammenhengende funksjonsområde. Sannsynligvis er det et visst trekk av rådyr mellom planområdet og universitetsområdet, i den ubebygde sonen langs E39.

Av mindre pattedyr forekommer det ekorn, ulike smågnagere og piggsvin. Rev, hare, grevling og røyskatt er vanlige arter som sannsynligvis også forekommer, men i små bestander eller som streifdyr. Mår er observert i Sørmarka og Ullandhaug. Kanin er vanlig forekommende i deler av undersøkelsesområdet. Dette er dyr som er utsatt og/eller forvillet. Det ble observert flere kaniner nord i planområdet, ved botanisk hage. Ulike arter flaggermus kan også forekomme, og disse har potensielt gode jaktområder i tilknytning store trær og fuktige steder som dammer og sumpskog. Det ble gjennomført flere feltbefaringer for å lytte etter flaggermus. Nordflaggermus ble ved et par anledninger registrert som tilfeldig overflyger. Ingen lokaliteter skilte seg ut som viktige flaggermushabitat.

6.8.3 *Amfibier og reptiler*

Det ble gjennomført en undersøkelse etter småsalamander 13.-14. mai 2014 i de to dammene ved botanisk hage. Småsalamander ble registrert i den vestligste av dammene i botanisk hage. Den østre av disse to dammene har trolig for ustabil vannstand til å fungere som yngleplass for småsalamander. Dammene ved Hinnaberget og Hinnamarka er potensielle yngleplasser for småsalamander. Det er ikke foretatt undersøkelse i disse dammene i 2014. Det må nevnes at dammen ved Hinnaberget har et meget flott salamanderhabitat og at det er registrert salamander her ved tidligere befaring (2006).

Det ble ikke observert frosk eller padde under befaringer i 2014. Det ses likevel som sannsynlig at begge artene er vanlige i planområdet.

Forekomsten av reptiler er dårlig kjent, men det antas at firfisle og stålorm forekommer. Det er ikke kjent registreringer av hoggorm.

6.8.4 *Viktige funksjonsområder for vilt*

Nedenfor er det inkludert beskrivelser av registrerte funksjonsområder for vilt. Beliggenheten av områdene fremgår av figur 21 og områdene er listet i tabell 4.

Amfibier og krypdyr

Det er registrert to yngleområder for liten salamander innenfor planområdet. Arten ble registrert på en av lokalitetene, nr. 2 (se figur 18), den 13-14 mai 2014. Lokaliteten på Hinnaberget (nr. 1) har vært fast yngleplass for arten i flere tiår. Det tas ikke ut egne lokaliteter tilknyttet frosk/padde. Disse artene er vanlige og vil kunne benytte seg av alle sump- og damområder i Sørmarka.

Verdi

Leveområdene for småsalamander har **middels verdi**.

Fugler

Det er få viktige områder for fugler innenfor planområdet. Selv om artsmangfoldet og tettheten av hekkende fugler er overveiende bra, fremhever dette seg ikke innenfor kommunen. Det er derfor ikke inkludert noen deler av planområdet som viktige for artsmangfold og tetthet av fugler.

De lokaliteter som inngår som viktige for fugl, sett i en større sammenheng og/eller innenfor kommunen, er kun funksjonsområder for enkeltarter. Det er inkludert et dokumentert og et sannsynlig hekkeområde for vipe (NT) og storspove (NT) ved Ullandhaug. I tillegg er det tatt med to hekkeområder for kattugle og ett hekkeområde for spurvehauk innenfor planområdet. Det er to par kattugle som hekker i planområdet, og begge parene bruker fuglekasser. I figur 19 er det ved siden av selve kassen, også inkludert det miljøet som er en naturlig del av reirområdet for arten. Det hekker ellers stær (NT) i Sørmarka. Disse lokalitetene er ikke inkludert som viktige funksjonsområder for fugler, både fordi de hekker på bygninger og fordi det ikke er oversikt over alle reirområdene her.

Verdi

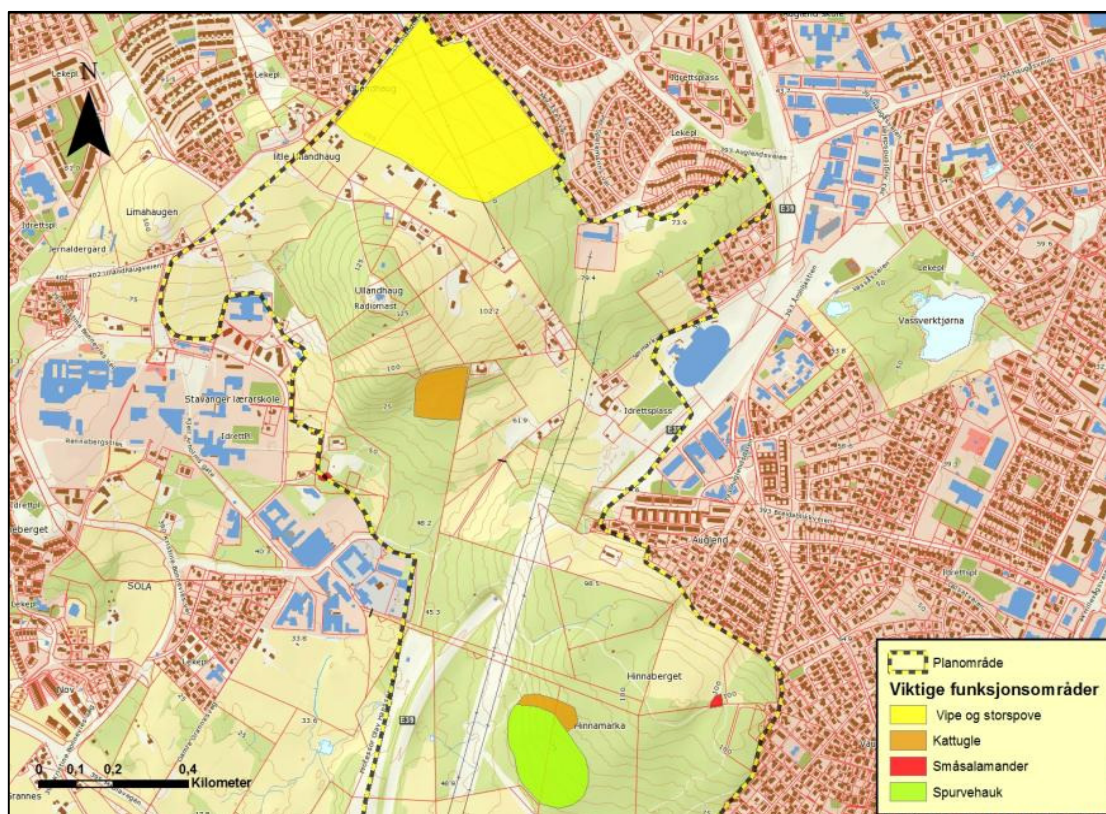
Hekkeområder for rødlistearter har **middels verdi**. Ingen andre funksjonsområder for hekkende fugler er fremhevet spesielt.

Pattedyr

Ingen spesielt viktige funksjonsområder for pattedyr er registrert innenfor planområdet. Planområdet huser en bra bestand av rådyr, men området fremhever seg ikke innenfor kommunen. Det er ikke kjent at noen andre dyrearter har viktige funksjonsområder i planområdet.

Tabell 4. Registrerte funksjonsområder for vilt i planområdet. Nummerering tilsvarer den i beskrivelsene nedenfor.

Nr.	Navn	Artsgruppe	Art	Viltvekt
1	Hinnaberget - dam	Amfibier	Småsalamander	3
2	Botanisk hage - dam	Amfibier	Småsalamander	3
3	Ullandhaug nord	Vadefugler	Vipe og storspove	3
4	Ullandhaug sør	Ugler	Kattugle	2
5	Sørmarka	Ugler	Kattugle	2
6	Sørmarka	Dagrovfugler	Spurvehauk	2

Figur 21. Beliggenhet av viktige viltområder innenfor planområdet. Viltområdene omfatter hekkeområder for fugl og yngleområder for småsalamander.

1. Hinnaberget – dam

Lokalitetsnummer (ID): XXXXXXXX

Kommune: Stavanger

Dato: 2014

Areal: 2,4 daa

Artsgruppe: Amfibier (viltvekt 3)

Prioritert viltområde: Yngleområde

Verdi: Viktig viltområde

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er skrevet i november 2014 av Knut Børge Strøm (Ecofact) i forbindelse med kartlegging av Sørmarka friluftsområde.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Det avgrensede området er en dam og tilgrensende områder lokalisert ved Hinnaberget, øst i Sørmarka.

Artsgruppe: Amfibier (viltvekt 3)

Art: Området er yngleplass for den rødlistede småsalamanderen (NT).

Funksjon: Yngleområde

Årstid: Vår/sommer

Samlet viltvekt: 3

Verdivurdering: I henhold til metodikken i DN-Håndbok 11 får lokaliteten en samlet viltvekt 3, som tilsier at lokaliteten er et viktig viltområde med regional verdi.

Påvirkning/bruk, trusler: Gjengroing av vegetasjon vil være en trussel.

Skjøtsel og hensyn: Dammen bør bevares slik den er i dag, med et åpent vannspeil og vegetasjon i kantene. Hvis dammen gror igjen bør det foretas opprensing av dammen.

Kilde: Basert på befaringer av Knut Børge Strøm (Ecofact) i 2014 og opplysninger i Naturbase.

2. Botanisk hage – dam

Lokalitetsnummer (ID): XXXXXXXX

Kommune: Stavanger

Dato: 2014

Areal: 1,1 daa

Artsgruppe: Amfibier

Prioritert viltområde: Yngleområde

Verdi: Viktig viltområde

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er skrevet i oktober 2014 av Leif Appelgren (Ecofact) i forbindelse med kartlegging av universitetsområdet.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Det avgrensede området er en dam lokalisert i utkanten på botanisk hage og omkranset av hageanlegg.

Artsgruppe: Amfibier (viltvekt 3)

Art: Området er yngleplass for den rødlistede småsalamanderen (NT). Arten ble observert i dammen i mai 2014.

Funksjon: Yngleområde

Årstid: Vår/sommer

Samlet viltvekt: 3

Verdivurdering: I henhold til metodikken i DN-Håndbok 11 får lokaliteten en samlet viltvekt 3, som tilsier at lokaliteten er et viktig viltområde med regional verdi.

Påvirkning/bruk, trusler: Gjengroing av dammen kan være en trussel. Dammen har vært gjengroingspreget, og vegetasjon ble gravd ut våren 2006. Det har vært noen problemer med vannspeilet i dammen etter gravearbeid ved dammen i 2002. Det er prøvd å dekke bunnen med leire for å tette dammen. Dette ble sist gjort i 2011, men ifølge ansatte i Botanisk hage må det tilføres vann for å holde på vannstanden. De ansatte i Botanisk hage holder oppsikt med situasjonen.

Skjøtsel og hensyn: En bør prøve å tette dammen som er gått lekk etter anleggsarbeid i området. Hvis dammen gror igjen bør det foretas opprensing av dammen.

Kilde: Basert på befaringer av Leif Appelgren og Bjarne Oddane (Ecofact) i 2014 og opplysninger i Naturbase.

3. Ullandhaug nord – dyrka mark

Lokalitetsnummer (ID): XXXXXXXX

Kommune: Stavanger

Dato: 2014

Areal: 150 daa

Artsgruppe: Vadefugler

Prioritert viltområde: Yngleområde

Verdi: Viktig viltområde

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen baserer seg på registreringer utført av Toralf Tysse i 2014 og tidligere år. Arten ble ikke registrert under feltarbeidet i området den 28.6.2014, men da var hekkesesongen over.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Det avgrensede området omfatter flere teiger med dyrka mark nordøst for Ullandhaug.

Artsgruppe: Vadefugler (viltvekt 3)

Art: Området har vært hekkeplass for 2- 4 par vipere de siste årene. Ett par storspove har hekket her på 2000-tallet, men ikke dokumentert hekking de siste årene. Arten blir imidlertid sett spille her årlig, og beiter i området. Kun 1-2 individer ses

Funksjon: Yngleområde

Årstid: Vår/sommer

Samlet viltvekt: 3

Verdivurdering: Lokaliteten vektes til 3 med grunnlag i at begge artene har rødlistestatus, negativ utvikling de siste år, og begrenset forekomst i kommunen. Artene er ennå vanlig på Jæren, men spesielt vipe har hatt dramatisk negativ utvikling både her og i resten av landet. Lokaliteten har middels verdi, og settes til B, viktig.

Påvirkning/bruk, trusler: Begge artene vil utgå dersom det aktuelle området bygges ut eller benyttes til annet enn dyrka mark. Lokaliteten er med sin beliggenhet et stadig aktuelt utbyggingsområde, selv om arealene er prioritert som dyrka mark i kommuneplanen. Trusselen mot fuglene i dette området er ellers tidlig slått, predasjon, forstyrrelse mv.

Skjøtsel og hensyn: For å sikre ungeproduksjonen hos vipe i området er det trolig nødvendig med samarbeid med bøndene her. Forsinket slått, sikring av reir mv. kan være aktuelle tiltak.

Kilde: Toralf Tysse m.fl.

4. Ullandhaug sør - kulturbarskog

Lokalitetsnummer (ID): XXXXXXXX

Kommune: Stavanger

Dato: 2014

Areal: 16 daa

Artsgruppe: Kattugle (ugler)

Prioritert viltområde: Yngleområde

Verdi: Viktig viltområde

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er skrevet av Toralf Tysse, med grunnlag i befaring den 28.6 og tidligere registreringer i området.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Det avgrensede området er en relativt eldre kulturbarskog på sørsiden av Ullandhaug.

Artsgruppe: Ugler

Art: Området er noenlunde fast hekkeplass for kattugle. Arten hekker her pga. en uglekasse som er satt opp her.

Funksjon: Yngleområde

Årstid: Vår/sommer

Samlet viltvekt: 2

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert å være viktig (B), noe som gir middels verdi.

Påvirkning/bruk, trusler: Truslene mot lokaliteten er først og fremst hogst av skog, men også tilrettelegging for økt friluftsliv i nærheten av reirtreet.

Skjøtsel og hensyn: Bevare skogen slik den er i dag, og tilrettelegge for økt bruk av området.

Kilde: Rune Imsland

5. Sørmarka - kulturbarskog

Lokalitetsnummer (ID): XXXXXXXX

Kommune: Stavanger

Dato: 2014

Areal: 12 daa

Artsgruppe: Kattugle (ugler)

Prioritert viltområde: Yngleområde

Verdi: Viktig viltområde

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er skrevet av Toralf Tysse, med grunnlag i opplysninger fra Rune Imsland og befarings i området den 20.11.2014

Beliggenhet/avgrensning, naturgrunnlag: Det avgrensede området omfatter hovedsakelig kulturbarskog i hogstklasse II – IV.

Artsgruppe: Uglar

Art: Området er noenlunde fast hekkeplass for kattugle. Arten hekker her pga. to uglekasser som er satt opp her.

Funksjon: Yngleområde

Årstid: Vår/sommer

Samlet viltvekt: 2

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert å være viktig (B), noe som gir middels verdi.

Påvirkning/bruk, trusler: Truslene mot lokaliteten er først og fremst hogst av skog, men også tilrettelegging for økt friluftsliv i nærheten av reirtrærne.

Skjøtsel og hensyn: Bevare skogen slik den er i dag, og ikke tilrettelegging for forstyrrende friluftsliv.

Kilde: Rune Imsland

6. Sørmarka- kulturbarskog

Lokalitetsnummer (ID): XXXXXXXX

Kommune: Stavanger

Dato: 2014

Areal: 41 daa

Artsgruppe: Spurvehauk (dagrovfugler)

Prioritert viltområde: Yngleområde

Verdi: Viktig viltområde

Områdebeskrivelse

Innledning: Beskrivelsen er skrevet av Toralf Tysse, med grunnlag i opplysninger fra Rune Imsland og befarung i området den 20.11.2014

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Det avgrensede området omfatter hovedsakelig kulturbarskog i hogstklasse II – IV. Skogen består av både sitkagran, lerk, furu og med innslag av noe bjørk. Kronetaket er sluttet eller halvåpent.

Artsgruppe: Dagrovfugler

Art: Området har inntil nylig vært en fast hekkeplass for spurvehauk. Det er tre kjente reirplasser i området, og reirene ligger samlet sett innenfor ca. 500 meter fra hverandre. Da arten kan ha flere reirplasser innenfor et reirområde, vil det kunne være andre aktuelle reirtrær også innenfor området.

Funksjon: Yngleområde

Årstid: Vår/sommer

Samlet viltvekt: 3

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert å være viktig (B), noe som gir middels verdi.

Påvirkning/bruk, trusler: Truslene mot lokaliteten er først og fremst hogst av skog, men også tilrettelegging for økt friluftsliv i nærheten av reirtrærne.

Skjøtsel og hensyn: Bevare skogen slik den er i dag, og ikke tilrettelegging for forstyrrende friluftsliv.

Kilde: Rune Imsland

7 VURDERINGER OG EFFEKTER

Sørmarka er et meget stort planområde. Som naturlig er finnes det variasjoner tilknyttet artsmangfold og vegetasjonsutforminger. Stor jord- og skogbruksaktivitet har ført til et mosaikkpreget og oppstykket naturlandskap. Det er ingen sammenhengende delområder av Sørmarka som skiller seg ut som særlig verdifullt for biologisk mangfold. Registrerte rødlistearter og naturtyper forekommer som små, spredte restlokaliteter jevnt over hele planområdet.

Flere av de rødlistede artene: ask, vipe, storspove og stær er vanlige arter i landet og regionen. Dette er noe en må ta hensyn til ved vurdering av verdi og virkninger. Liten praktkrinslav *Parmotrema chinense* er vanlig i deler av Rogaland og Vest-Agder. Den fremgår allikevel som en sjelden art ellers i landet. Utbredelsen er begrenset til kystområder på Vestlandet og noen få forekomster på Sørlandet. Arten er derfor en regional ansvarsart.

Samlet sett vurderes planområdet å ha liten til middels verdi for naturmangfold, men lokaliteter for grå punktlav har stor verdi. Verdiene i planområdet er utelukkende knyttet til små, spredte naturforekomster.

Virkningene av en utbygging av planområdet er vanskelige å vurdere uten tilgang til detaljerte planer. For de rødlistede lavartene bør det være mulig å spare hele eller deler av forekomstene ved detaljplanleggingen. Her bør en ha særlig fokus på grå punktlav *Punctelia subrudecta*. Det er imidlertid vanskelig å si i hvor stor grad disse artene tåler endringer i nærmiljøet som kan føre til endret lokalklima.

Småsalamander yngler i en dam i botanisk hage og med stor sannsynlighet ved Hinnaberget. Hvis dammene og en sone rundt disse ikke blir påvirket vil arten fortsatt kunne yngle i dammen. I tillegg til selve dammen trenger arten et leveområde rundt dammen, da den lever på land utenfor yngletiden.

I hvilken grad rådyr fortsatt vil kunne bruke hele planområdet er avhengig av utbyggingsplanene. Størrelsen på Sørmarka som funksjonsområde og den store turaktiviteten i området tilsier allikevel at den lokale rådyrstammen vil klare seg fint ved ytterligere tilrettelegging i Sørmarka. Rådyr er en meget tilpasningsdyktig art og vil i et bynært område som Sørmarka, klare seg fint med noen skogflekker som skjul og flekker med jordbruksmark til beite.

Også for fugler er det vanskelig på vurdere virkningene uten å kjenne til tiltaksplanene. Alle større endringer av habitat for viktige viltområder vil imidlertid kunne få negative virkninger for artene det gjelder. Virkningene for de fleste andre fuglearter vil være mer ubetydelige dersom artens forekomst i et større perspektiv vurderes. For den enkelte lokalitet kan det imidlertid være store negative virkninger dersom denne rammes direkte.

8 AVBØTENDE OG KOMPENSERANDE TILTAK

En kan prøve å legge til rette for at småsalamander kan yngle også i den østre av dammene i botanisk hage. Dammen bør graves ut og egnet vegetasjon planteres i vannkanten rundt dammen.

9 LITTERATUR

9.1 Skriftlige kilder

Direktoratet for naturforvaltning 2000. *Viltkartlegging*. DN-håndbok 11.

Direktoratet for naturforvaltning. 2007. *Kartlegging av naturtyper - Verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Fremstad, E. & Moen, A. (red.). 2001. *Truete vegetasjonstyper i Norge*. NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Korbøl, A., Kjellevoll, D. & Selboe, O. C. 2009. *Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk (1-10 MW) – revidert utgave*. NVE-veileder 3/2009.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.). 2010. *Norsk rødliste for arter 2010*. Artsdatabanken, Norge.

Lindgaard, A. & Henriksen, S. (red.). 2011. *Norsk rødliste for naturtyper 2011*. Artsdatabanken, Trondheim.

Mjølunes, K. 2014. Vipa på Jæren - 3 år med vipetellinger i Klepp, Time og Hå. Oppdragsrapport for Naturvernforbundet i Rogaland. Rapport 1-2014.
Statens Vegvesen. 2006. Konsekvensanalyser – Håndbok 140.

Tysse, T. 2006. Biologisk mangfold i friområdene Sørmarka og Ullandhaug samt tilgrensende områder. AMBIO Miljørådgivning AS.

9.2 Nettbaserte kilder

Direktoratet for naturforvaltning. Naturbase: www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Database/Naturbase/

NGU: www.ngu.no

Artskart: <http://artskart.artsdatabanken.no>

Artsdatabanken: www.artsdatabanken.no

Temakart Rogaland: www.temakart-rogaland.no